

REDACȚIA

Arad, strada Aulich Nr. 1

ABONAMENTUL

Pentru Austro-Ungaria:
pe un an 20 cor. pe 1/2
an 10 cor.; pe 1/4 de an
5 cor.; pe 1 lună 2 cor.
N-ri de Duminică pe an
— 4 coroane. —
Pentru România și
străinătate pe an:
40 franci.

Manuscrisurile nu se napotază

TRIBUNA POPORULUI

ADMINISTRAȚIA:

Arad, strada Aulich Nr. 1

INSERȚIUNILE:

de un șir garmond: prima
dată 14 bani; a doua oară
12 bani; a treia oară 8 b.,
și timbru de 60 bani de
fiecare publicațiune.

Atât abonamentele cât și
inserțiunile sunt a se plăti
înainte în Arad.

Scrierile nefrancate nu se
primesc.

Anul IV.

Număr de Duminică

Nr. 13

TIRANII MICI.

Tiran mic este în Țeara-Ungurească ori care notar, solgăbiru și fibiriu. Pentru că legea le dă dreptul ca în anume afaceri ei să poată da osândă întocmai ca un judecător de cerc ori tribunal.

Așa de pildă: a ieșit un Român la horă, cu tricolor în pălărie, ori vre-o fată cu panglică tricolore la poșite: solgăbiru poate trimite în dată gendarmii, să rupă tricolorul ear' pe Român ori Românce să le pedepsească în bani până la 200 coroane și temniță până la 14 zile.

În ziua de 6 Iulie 1874 ministerul afacerilor din lăuntru maghiar dat adecă poruncă, în virtutea căreia se pedepsește aspru cel ce poartă haine străine: steag strein ori panglică cari sunt de culoarea steagurilor țării.

De când s'a pomenit, Românul împodobește portul cu culoare galbenă, galbină și vânăță (albastru). Culoarea aceste le țese în ștergar, cășă, velințe, cu un cuvânt în tot ce țese. Cu panglică de colorile aceste se împodobește pe sine și la haine chiar caii.

Tot ce nu este însă roșu-alb-verde, pentru Ungur, dușmănos, e culoare străină. De aceea mai ales o câștigă an' încoace, s'a pornit o cășă nebună împotriva tuturor Românilor și Româncelor cari se împodobesc cu tricolor.

Cine n'a auzit oare de procesul ce se pornise în 1894 împotriva domnișoarei române din Sibiu (d-șoarea Eugenia și Leontina Simonescu, Alexandra și Elena Cunțan și Letiția Șca)? Cine nu știe de selbăticia domnișoarei de la Câmpeni, când prilegiul unei nunte, dna Eugenia și d-șoara Domnica Chirtop au fost oprite în drum de gendarmii și s'au năpusit asupra lor amenințând cu sulite, pentru că cămele lor de la trăsura erau împodobite cu tricolor românesc?

Acum de curând, micii tirani ear' au făcut de cap.

Îndeosebi cei de la Baia de Criș, care au luat la război. După ce judele cercual, Sas care aleargă după „vrednicii“ țărâni, osândise la 6 săptămâni temniță pe cei trei tineri universitari pentru că au pus cunună cu tricolor pe mormântul marelui nostru viteaz Iancu, fisolgăbiru din Baia de Criș a osândit și el pe românii la câte 60 coroane și 10 zile temniță și 100 coroane pentru că la o petrecere au purtat haine străine, le zice fibiriu ungar, pentru ori ce Român bun, colorii pe sufletul său!

Ear vicșpanul din Deva a încercat și el osândă croită de micul delă Baia-de-Criș.

După cum aflăm, Românii osândiți, anume: Adam Berariu, Ioan Roman, Ioan Rusca, Ioan Rusca tineral, Emeric Vuș, George Trifan, Ioan Trifan, Petru Belei a lui Ioan, Petru Belei a lui Iosif, Adam Ban, Petru Drăgan și Petru Florea au făcut recurs la minister împotriva pedepsei micului dar răului tiran dela Baia-de-Criș.

Nu știm ce va face ministrul: încuviința-va osândă fibirăului, ori va mai scărița ceva?

Un lucru însă știm: zadarnic se laudă Széll că el este omul dreptății, a legii și a dreptului, dacă lasă ca unii tirani de pela sate să-și bată joc de lege și oameni.

Cum adică? Procurorul Lăzăr să fie încă laudat pentru-că a insultat un neam întreg, ear cei cari și-au ridicat glasul numai ceva mai aspru împotriva insultelor, să fie dați judecății și desigur și osândiți? Căci după cum se scrie din Cluj, studenții universitari cari au încoronat mormântul lui Iancu, mai sunt acum prigoniți și de senatul universitar.

Ce fel de dreptate este aceasta? Și ce fel de politică: stăpânirea care se laudă la toate privilegiile că se conduce numai de firul legii, să lase ca atâția slujbași netrebniți să-și bată joc de ce are Românul mai scump: dragostea pentru cele naționale, să osândească aspru și cu gramada până și pentru că la câte o petrecere Românii se încing cu briu tricolor?!... Dar n'are ministrul decât să-l lase pe tiranii ăștia dela sate să-și facă de cap, și curând țeara noastră va avea mai mulți Români în temniță decât p'afară!... Aceasta însă fără ca tiranii să-și ajungă ținta: pentru-că nici luni de robie n'are să sperie pe vre-un Român și să-l facă a scoate din portul său ceea-ce este mai scump: tricolorul.

Asta s'o știe ministrul ungar! Să nu lase deci pe micii tirani să ne batjocorească făcăii și fetele satelor noastre, căci pe Dumnezeuul strămoșilor noștri jurăm: roșul, galbenul și albastrul nu este culoare străină pentru Românii, ci este simbolul vitejiei române, a nădejdei sale și a credinței, fără cari nici unul din noi nu vrem să trăim!

Sfat de coroană. Eri s'a ținut în Viena așa zisul sfat de Coroană, la care au luat parte, sub presidenția M. Sale Monarchului, atât ministrii maghiari, cât și austriaci. Dintre ministrii maghiari au luat parte primul ministru Széll și ministrul de finanțe Lukács.

Tot eri a depus jurământul și contele Széchenyi Gyula, noul ministru ungar pe lângă persoana M. Sale Monarchului.

Președintele al delegațiunii ungare, după cum scrie „B. Hirlap“, în urma înțelegerii dintre Széll și Szilágyi, în anul acesta va fi ales Szilágyi.

După cum se vede, pe bătrânul Tisza actualul guvern vrea să-l pună ceva mai la o parte. Desigur însă că și Széll va răbda ca referent al comisiei afacerilor externe să fie ales tot ovreul Falk!

Budgetul statului în casa magnaților. Mercuri, în 4 Aprilie n., comisiunea financiară a casei magnaților a ținut o ședință sub presidența arhiepiscopului Samassa, având să dezbătă proiectul de lege, trecut prin camera deputaților, despre budgetul statului pe anul 1900. Dintre membrii guvernului au fost de față la ședință: ministrul-președinte C. Széll și ministrii Lukács, Hegedüs și Darányi. După referada baronului Harkányi și după unele lămuriri date din partea guvernului, proiectul budgetului a fost primit ca temă pentru dezbateri specială în casa magnaților, ceea ce se va face pe la 20 Aprilie n. Ziua înștrunirii în ședință a casei magnaților nu este încă statorită.

Mișcare croată. Se anunță din Sușak, că Croații de acolo s'au adresat comunelor din cercurile Vrboško, Delnitzer, Ciabar, Bacar și Trevenite, precum și orașelor Senj și Cerlopag, să petiționeze împreună pentru a se întemeia din toate aceste teritorii un nou comitat, numit al Sușakului.

Bulgaria și Rusia. De când a eșit vestea că Bulgaria ar fi încheiat o legătură tainică cu Rusia, cărei i-ar da portul Burgas de la Mară-Neagră, în schimbul mai multor ajutoare ce ar aștepta de la Rusia, presa maghiară și austriacă se ocupă foarte mult de cele ce se pot petrece în Bulgaria.

Ziarele austriace și ungurești îl învinuesc în primul rând pe principele Ferdinand, care deși a servit în armata austriacă și a ocupat tronul Bulgariei ajutat numai de Austria, acum se asviră în brațele Rușilor, cet cart întotdeauna au căutat să și sugrumă popoarele căror le-a dat un ajutor oare-care.

În același timp ziarele maghiare acuză și diplomația austro-ungară care nu și-a prea dat osteneală să câștige teren în Orient, după cum povățuise contele Andrassy, ci a lăsat ca popoarele din Balcani să se apropie tot mai mult de Rusia, ceea ce pentru Unguri și Români desigur e o primejdie.

DIN ROMANIA

Regele României și Gubernatis. M. S. Regele a binevoit a trimite dlui V. A. Urechă un autograf al M. S. pentru albumul ce doamnele italiene și române vor oferi în ziua de 7 Aprilie contelui de Gubernatis.

Se crede că M. S. Regina va trimite de asemenea un autograf.

Înbilen. În ziua de 15 Iunie vor avea loc serbările jubileului de 25 ani dela înființarea societății geog. aice.

Cu această ocazie, dl Emil Racoviță, celebrul explorator la polul Sud, va ține o conferință asupra acestei expedițiuni.

La aceste serbări vor asista Regele și Prințul Ferdinand, toți d-rii ministrii și membrii Academiei care se vor afla în capitală, profesorii universitari etc.

Budgetul capitalei. Consiliul comunal s'a întrunit sub presidenția dlui Delavrancea.

S'a aprobat budgetul comunei pe exercițiul 1900—1901.

Budgetul primăriei are la venituri 14.621.065 lei și 29 bani, ear la cheltuieli 14.230.719 lei și 95 bani, având un excedent de 390.345 lei și 50 bani ca fond de credit.

Poporațiunea României. După datele statistice ale noului recensământ cifra totală a populațiunii României este de 5.912.520 suflete. Din aceste sunt: bărbați 2.994.890. Femei: 2.917.644. Capi de familie bărbați: 1.263.417. Capi de familie femei: 1.180.808. Poporația în comunele rurale este de 4.798.012, ear în comunele urbane capitale de județe 948.257. În restul comunelor urbane 166.251. Ultimul recensământ, arată un fapt curios, care se petrece cu Dobrogea în ce privește creșterea naturală a populațiunii acelei provincii. În ade-văr, pe când în județul Constanța populația medie a creșterii a fost de 30 la sută, în Tulcea ea nu este decât 6 la sută.

Intre Sârbi și Români.

Septemână trecută comisiunea Congresului sârbesc mai multe zile de-a rândul a ținut la Carloveș ședințe sub presidenția patriarhului Brancovici.

Despre isprăvile acestor conferențe ale comisiei sârbești dăm aici câteva amănunte după rapoartele foilor maghiare.

La locul întâiu comisiunea s'a ocupat cu afaceri sârbești aprobate de guvernul unguresc, îndeosebi: cu budgetul congresului, cu felul de-a se întrebuița ajutoarele din fondul Sfântului-Sava și camelele fondului Tököly-an, care se urcă deja la suma de 2.150.000 coroane.

Mai pe larg însă a curs vorba sârbească pe tema: „pretensiunile nedrepte“ ale Românilor din comitatele Torontal și Timiș, pretensiuni, cart se refer la predarea mai multor mânăstiri sârbești din aceste comitate pe seama Românilor greco-orientali.

Provocați din partea guvernului unguresc — zic rapoartele foilor maghiare, — patriarhul Brancovici și mitropolitul Mețianu de mai nainte deja începuseră negocieri în această afacere, însă nici cei doi capi ai bisericilor coreligionare, nici comisiunea congresuală — n'au luat în cauză nici o hotărâre meritorică.

Un alt punct al ședințelor a fost afacerea episcopului dela Verșet, Zmeianovici, care a fost provocat de comisie să se legitimizeze în unele afaceri din diecesa sa; dacă nu se legitimează, episcopul va fi citat înaintea celui mai apropiat sinod episcopesc, care va aduce totodată judecată și în cauza starețului de mânăstire, Emilian Radici.

Dărnicii regale.

Sub titlul de mai sus „Aperarea Națională” scrie un articol, din care scoatem următoarele:

În scrisoarea domnului Sturdza, des coperită lumii prin „Voința Națională” de Vineri seara, cetim și rândurile acestea: „In ceea ce privește trăsăturile de mîi let... Regele îi destinase chiar din capul locului unui asil de infirmii și de bătrîni ai societății Regina Elisabeta”.

Eată cum monarchul nostru își în trebuințează „economile”, pe cari îl e-au tot imputat cavalerei condeului, otrăvit la vîrf, de la noi. A gândit mariajmoașul Rege să facă două milostenii deodată: să vină într'u ajutorului Halier, ca să nu părăsească lucrările unui port român, și să ușureze zilele șubrede ale desmoșteniților de pe acest pămînt. Era o împregiurare nenorocită, ca să se motiveze, fîiă bătăie de dobă, o munificență regală. Și dacă Halier nu se arăta așa de puțin generos Francez, în ciuda neamului seu și în ciuda lui pe noi că nu ne poate „traduce”, ca Lesseps pe acționarii istmului Panama, nimeni încă n'ar fi bănuțit aceasta, nu mai știm a cătea faptă nobilă a regelui — căci mîna lui cea dreaptă se ascunde pururea de cea stîngă, făcînd binele.

Caseta regelui e o mină fără fund pentru binefaceri. Sute de mii de lei curg din ea, pe fiecare an, în toate părțile țerii, în cea mai adîncă taină.

Multe victime de ale jocului soartei — meritare sau altfel — își alină suferințele — ba chiar unele își întregesc aparențele luxului de odinioară cu potoliata aurului regal, dar' se feresc ca de foc să-și vîdească recunoștința... Este drept, că nici Regele nu li-o pretinde, firește! Literatură, artă, știință, sport — toate se învrednicează de harul Său.

Cînd se va scrie istoria nepărtinitoare a domniei din zilele acestea, se va vedea cu uimire că a fost de mare și sufletește regele Carol. Cele ce se cunosc, până astăzi în public — și sunt foarte numeroase — dela repararea unei bisericuțe până la fundațiunea universitară — vor fi numai niște „cheltuieli mîrunte” în fața cu alte liberalități împrăștiate pretutindeni, însă nu bani aruncați pe fereastră.

Nu credem să fie, în Europa, Suveran mai cumpătat în viața lui, mai înțărcat — de bună voie — de resfaturile ei, și nici mai înțelepțeste darnic, și nici mai vitejește harnic, decât El.

Am mai avut noi domni de viță străină — vai nouă! — Mavrogheni zicea, cu zefemea de Grec deliu, că „dacă ar fi vrut Dumnezeu binele Țării Românești, nu l trimitea tocmai pe el domn al ei”... Dar și Țara li-o răsplăta, cu prisos. Pe Hangiarliu, omul cu suflet de căne pentru popor, poporul l-a lăsat să zacă gol ca un stîrv de căne, avîrilit pe zăpadă, cînd negrul gîial al Sultanelui r voltat de atîta lăcomie, îl ucise tîlhărește...

În scrisoarea sa, domnul Sturdza ne spune că banii împrumutați, fără dobîndă, lui Halier erau destinați unui asil — „dacă vor fi vre-odată restituiți”.

Noi credem că monsieur Halier se va purta, cel puțin de astă-dată, cum zicem noi: „cinstit, negustorește”. Totuși, suntem îndrituiți a crede că, și în cas de pierdere a celor trei sute de mii lei, Așezămîntul acesta nu va rămînea păgubit.

Un gând regal nu se preocupă cu gândul unui contracțiu de teapa lui Halier.

Și cînd cugeți, Doamne Dumnezeule, că la 1871, pentru dragostea Francei eram (aproape în ajutorul unui războiu dintre Rusia și Turcia — dot dușmanii nelindurați ai Românilor) să pierdem pe Carol Vodă și să ne aruncăm, orbește, în cel mai prăpăstios necunoscut... Te prind frigurile.

Iubilenul Gubernatis.

La 8/21 Aprilie st. n. curent, va avea loc la Roma, festivitatea aniversării de 60 ani a ilustrului profesor, literat și mare filo-român contele Angelo de Gubernatis, două comitete, unul străin și altul italian și-au luat sarcina de a conduce această festivitate. Comitetul străin se compune din Carmen Sylva (M. S.), d-na Evelyn

Marini, născută de la Touche, presidentă efectivă, d-soara Roma Lister, secretară și d-na Baroneasă de Rosenkrantz, tesorieră. În comitet, din România iau parte d-nele: Zoe Sturdza, Maria Perietzeanu-Buzău, V. A. Urechia, principesa Maria Ghica, d-na Charlotta Leria, M. Vlădescu și d-na Dissescu.

Cu această ocaziune dl Stefan Perietzeanu-Buzău, a trimis în numele Ligii Culturale, următoarea adresă de felicitare:

Ilustre Profesoare,

„Liga pentru unitatea culturală a tuturor Românilor, călduroasă pentru călduroasa încurajare ce i-a dat în toate ocaziunile ajutîndi cu valorosul său condeiu națiunile oprimate, în inima cărora ai sădit razele de speranță pentru libertatea lor, profită și de ocaziunea, ce i dă jubileul Tău de 60 de ani pentru a-ți trimite omagiile sale cele mai ferbînti, salutînd cu entuziasm și admirațiune pe verdele stejar al latinității”.

Felicitări cu această ocaziune se pot trimite pe adresa: Monsieur le comite Angelo de Gubernatis, 11 San Martino al Maco, Roma (Italia).

Revista externă.

Regina Angliei între Irlandezii. Cu data 4 Aprilie se telegrafează din Lublin, că în aceea zi a sosit acolo regina Victoria a Angliei. În numele orașului a fost salutată în cuvinte pline de însuflețire din partea lord-majorului, căruia bătrîna regină a răpusă cu mulțămire și a declarat, că a venit veselă și mulțumită în mijlocul atîtor bărbați viteji, cari totdeauna în trecutul lor glorios, au arătat a-ta vitejie în apărarea coroanei imperiului.

Cînd a descins la palatul vice regelui, regina a fost întimpinată de ovațiunile însuflețite ale poporului, ceea-ce a impresionat o foarte plăcut.

Jumătate de veac e deja, de cînd regina Victoria n'a căleat pe pămîntul Irlandei. Acum, însoțită pe mare de multe cuirassate, a ținut să viziteze încodată această țerișoară a marelui Britani. Visita reginei acolo e plănuită pe o durată de două săptămîni. Așa s'a plănuit, și ea ar fi destinată ca un fel de împăcare, mulțămire și recunoștință din partea Englezilor pentru poporul Irlandei. Puțin vor crede însă că o împăcare sinceră ar mai fi chiar și azi cu puțință între aceste două neamuri: opresori și oprimați. Suferințe de patru veacuri — visita aceasta nu le va putea face uitate. Din contră, deodată cu pășirea reginei pe pămîntul irlandez, din nou se vor fi improspăta amintirile amare, și glasurile jaluitoare nu prea vor fi coplesite de salvele de totimpinare ale tunurilor. Va fi acolo mare sgomot oficial, dar' bucuria triumfală — va fi foarte artificială.

Rusia și Bulgaria. Din Berlin se vestește că în cercurile politice de acolo încep a lua forme hotărîte știrile, ce s'au răspândit despre Bulgaria. Se afirmă, că ministrul de finanțe rusesc Witte, care mai înainte era contra unui împrumut pentru Bulgaria acum s'a învîrtit la acest împrumut. Se vestește mai departe, că la ordinul ministrului rusesc de războiu, mulțime de ofițeri ruși vor merge în Bulgaria.

Atentat contra prințului de Wales.

Mercuri, în 4 Aprilie n., s'a petrecut în gara dela Bruxelles, capitala Belgiei, un atentat senzațional în contra principelui de Wales, cel mai mare al reginei Victoria a Angliei și moștenitorul tronului englez.

Principele călătoria anume spre Copenhaga și oprindu se trenul în gara dela Bruxelles, un tînr holandez s'a urcat la fereastră cupeului, unde se găsia principelul cu soția sa, și a tras două focuri asupra lui, dar' n'a fost nimerit. Atentatorul a fost prins imediat de un călăuz al trenului Interogat, tînrul atentator a declarat, că a vrut să impuște

pe principele din răsbunare asupra Englezilor pentru războirea lor cu Burii.

Atentatul a produs mare senzație în toate părțile, îndeosebi la Londra, și se răspîndia felurite versiuni despre această întemplare.

După o versiune atentatul s'a făcut în momentul cînd s'a oprit trenul în gară, cînd un băiat de vr'o 16 ani a alergat la cupeul în care se afla principele cu soția sa. În fuga lui spre vagon atentatorul a fost oprit odată și, întrebă ce vrea, a răspuns, că vrea să vadă pe principele de Wales. Ajuns la vagon, tînrul a scos din buzunar un revolver și a tras prin fereastră asupra principelui; tocmai la prima împușcătură însă cineva l'a lovit peste mînă, și așa a fost norocul, că glonțul n'a nimerit.

O altă versiune este, că faptul s'a petrecut astfel: Principele s'a preumblat pe peron câteva minute și cînd era să plece trenul, dînsul s'a grăbit spre cupeul. Tocmai în acest moment un tînr s'a repezit la principele și a ținut revolverul asupra lui. Observat imediat de șeful gării, acesta i-a svîrlit din mînă revolverul și l-a deținut numai decît. Întrebat de șeful gării, principele a răspuns, că a scăpat neatins și a mulțumit șeful de gară pentru intervenție și pentru deținerea atentatorului.

Cu data 4 Aprilie n. se telegrafează din Bruxelles, că numele atentatorului e Sipido, un sodal de tinichigiu, în vîrstă de 16 ani, și că avea locuința într'un suburbiu al orașului Bruxelles. În aceeași zi seara i-s'a făcut un mic interogator, la care atentatorul a mărturisit că da, din cauză politică a comis atentatul A voit să-și răsbune asupra Englezilor pentru războiul nedrept ce ei îl poartă cu Burii. Pentru asta a vrut el să stingă viața principelui de Wales și-î pare rău că nu s'a succedat. Dar — a zis el — se vor găsi alții mai norocoși la aceasta de cît dînsul.

Despre atentat a fost telegrafic înștiințat imediat și regele Leopold al Belgiei, care petrece la Wiesbaden. — După o știre a ziarului „Soir” au fost deținuți încă și alți doi oameni, bănuți ca părtași la acest atentat și se pare, că aci e vorba de o conjurație zîmșită în Holanda, fiind doi din cei deținuți de origine holandeză.

Ca mai nou privitor la această crimă eată ce se mai telegrafează acum tot din Bruxelles, cu data de ieri, 5 Aprilie:

Atentatorul Sipido n'a împlinit încă vîrstă de 16 ani și astfel, după legile belgiane, nu poate fi prin lege judecat pentru fapta sa. Pedapsa ce i-se va dicta, va arde deci să se-o facă în vr'un institut corecțional. În fața judelei de instrucție atentatorul a mărturisit, că dînsul a fost instrumentul unei conspirații. Asupra planului omorului s'au sfătuit într'o cărcumă dintr'un suburbiu al orașului. Sipido prin sorți a fost ales să execute atentatul. Poliția are nădejde să descopere pe membrii conspirației.

Tot cu aceeași dată se telegrafează din Londra, că Monarchul nostru și Țarul Rusiei au fost cei dintîiu, cari au felicitat pe prințul pentru norocoasa scăpare dela moarte.

Războiul buro-englez.

Infrîngerile suferite la 31 Martie și 1 Aprilie de Englezi, au stricat așa zicînd multe din planurile marelui lui Roberts. Insuși ziarul „Times” scrie că mișcările strategice din urmă ale Burilor au fost escelente și vor ținea multă vreme în loc trupele engleze. Englezii nu vor îndrăzni adevă să meargă spre Pretoria, deoarece-ce în drumul acesta, la Kronstadt, sunt trupe și întărituri bure cu neputință de a fi bătute.

De asemenea la Ladybrand trupele comandate de generalul Viner, care însă cînd ar vedea că vin mulți Englezi contra lui, s'ar trage în munți, unde Englezii nu îndrăzni însă a-l urmări, pentru apropiindu-se p'acolo iarna, vreme ploioasă, Englezii s'ar prăpădi prin locurile rele și necunoscute.

În ce stare rea trebuie să trupele engleze, se poate judeca din faptul, că Roberts e silit să războieze cum Burii l'au încongiurat din părți așa de aproape, că bătăie din urmă s'au dat aproape de Bloemfontaine.

Tot ca un semn de slăbiciune se ia și faptul, că generalii Fremont Collevile, trimiși să urmărească și să bătăie pe Burii cari au nimerit așa cînd oștirea lui Broadwood, s'au întors la Bloemfontaine fără să dea față cu Burii.

Și mai grav e că Burii au arătat în aer stabilimentele de unde oșterea la Bloemfontaine își are apa, așa că Englezii vor suferi mult din pricina asta.

Se pare că lordul Roberts a renunțat la planul să depresure Mafekingul cu ajutorul trupelor pe cari le comandă, și să glitera a cerut Portugaliilor să o lase să mite trupe prin golful Beira, teritoriu tugez, la nord-est de Transvaal. Chiar p'acolo însă, în două săptămîni Englezii pot să ajungă la Mafeking.

Kată telegramele mai noue:

Londra, 5 Aprilie. „Times” mește știrea că aproape de Bloemfontaine dincolo de riul Modder, sunt concentrate foarte multe trupe de-ale Burilor. În teritoriu-căldreață engleză a si fost în gîgere (la departare însă de 12 zile) lângă Bushmankop cu Burii.

„Daily Maily” primește știrea că Burii bombardează într'una Mafeking.

ULTIME ȘTIRI

Noue cheltuieli pentru armată.

Viena, 5 Aprilie. Consiliul comitei miniștri, întrunit în afacerea bugetului comun, — s'a încheiat azi cu deosebită foarte aprinsă. Ministrul comun de războiu Krieghammer a accentuat anume ca în urcarea numărului de tunuri cu reșta și sporirea efectivului soldaților. Tot menea și admiralul Spaun a pîșit ca multe pretențiuni pe seama marinei.

Ministrul-presidenți Szell și ministrul de războiu, însă au protestat împotriva sporirii cheltuielilor, la ceea-ce ministrul de războiu Krieghammer a declarat în ton că-și dă demisia.

Alt'el desbaterile continuă.

Osman-pașa a murit.

Constantinopol, 5 Aprilie. Viteaz dela Plevna, Ghazi Osman-pașa a murit azi în vîrstă de 63 de ani. Prin moartea lui dispăre pentru deauna unul din cei mai mari generali și unul din cei mai viteji și născuți comandanți ai imperiului turcesc. Se născuse în 1837 în Asia-Mică de tînr intrase în armată și a servit în mai multe războaie, printre altele în Crimeea, la înabuşirea rescoalei Creta, în Asia, în războiul cu Rusia la 1876, îndeosebi însă la Plevna în războiul ruso-romano-turc din 1877 unde s'a luptat cu un eroism și fără părechie în istorie, pentru care a și fost distins din partea Sultanelui cu predicatul de Ghazi (viteaz).

DIN BIHOR.

Fundațiunea Dr. George Popa.

Pentru regularea fundațiunii Dr. George Popa, Veneratul consistor ortodox român din Oradea-mare a emis un comisar consistorial în persoana P. O. domn Vasile Pop, protopresbiter în tractul Vașcoului. Numitul domn comisar a și eșit în fața publicului cu pricina Marți, la 7 Martie v.; așezat în Câmpani, unde fericitul bărbat a primit primele raze ale soarelui, s'a desbătut asupra amintită ce și căia fundațiune află de la actualii moștenitori a funda pentru eternizarea numelui bărbatului, căruia nici un om nu-l puteau tăgădui mărețele daruri spirituale, și care pentru vasterile cunoștințe și temeinicele vorbiri era viu aplaudat, de câte ori își deschidea gura și vorbea cu blânda și mult atrăgătoare-i voce în adunările școlare și în adunările comunei, care a dat naștere unui om mare și neîntrecut, cum a fost răspunsul Dr. George Popa.

Înzădar însă a fost bărbat savant, căci a avut așa largi cunoștințe și vaste cunoștințe. Inzadar a asudat spre a-și aduna avere, căci eată că din sudoarea lui actualii moștenitori nu voesc să cedeze pentru eternizarea numelui marelui bărbat măcar cele 10 acțiuni de la băncile „Amișana” și „Lipovana”, pe ca l directa moștenitoare, sora decedatului la stăruința actualului episcop arădan, a I. P. S. Sale Meșianu, actualul metropolit, s'a obținut să se pună în mâna Consistorului arădan, în fond bisericesc pentru școala din comuna Arăda a decedatului — Câmpani. Actualii moștenitori nu știu de cele 10 acțiuni, a căror valoare nominală este 1000 fl.; nu știu și nici n'au voit să știe nici în ședința publică a consistorului parochial ținută sub președința consistorului comisar, ci folosindu-se de neprietăria poporului, au recurs la următoarea stratagemă: Valoarea nominală a celor 10 acțiuni e 1000 fl., așadar comitetul știe din averea fericitului Dr. Popa lor li-se dă pentru fondul școlar una mie de fl. chiar aci face stratagama actualilor moștenitori. Ei știu bine, că valoarea reală a celor zece acțiuni e mai mare de 1000 fl. Ce au făcut dar? Au cerut la directorii băncilor amintite să le facă un proces-verbal, care e valoarea actuală a acțiunilor și răspunsul a fost, că fieștecare acțiune valorează în prezent câte 135 fl., va să zică la toată suta mai mult cu 35 fl.

la o mie de fl. mai mult cu de 10 ori 35, adică 350 fl. v. a. Suma totală a celor 10 acțiuni, care ar trebui să formeze proprietatea comunei bisericești din Câmpani, purtând numele răposatului Dr. George Popa și înlăturând după puțină necazurile Câmpănanilor ar fi deci 1350 fl. v. a. fără cupoane — respective interesele nincassate de 2 ani încoace.

Actualii moștenitori au profitat și încă bine de valoarea actuală a acțiunilor; ei adică voesc să astupe ochii Câmpănanilor cu aceea, că răposatul Dr. Popa, ce e drept, a lăsat după sine ceva avere, dar aceea s'a cheltuit cu înmormântare, medic, pertractare de lăsmământ și Câmpănanii vor face bine și se vor îndestuli cu 900 și mai câțiva florinași pe de asupra, căci mai mult n'au de unde căpăta. — În cinste și atâta li-e destul.

Auzi colea! Câmpănanii să nu capete cele 10 acțiuni, pe cari următoarea legitimă, la însăși provocarea I. P. S. Sale metropolitului, ca fost episcop arădan, le-a testat școalei din Câmpani, ci să se îndestulească și cu mai puțin de 1000 fl.; ear' moștenitorii să capete și bani, casă cu intravilan spațios și pe de-asupra și pământ extravilan de vr'o zece cubule; de ce să nu se întregască valoarea actuală a acțiunilor din casă și din moșie, dacă nu sunt acții, sau dacă acțiunile sunt frumoase la vedere și bune la vreme de lipsă?

Câmpănanii ar face deci bine, dacă ar pretinde sus și tare respectarea dreptului lor și dacă acțiunile nu sunt, să pretindă suplînirea acelor, ca respectarea dreptului de traiu al legitimei moștenitoare, din averea imobilă; altem suntem convinși că Veneratul consistor, unde e chiar acum chestiunea spre rezolvare, își va și împlini cu multă pricepere și nepărtinire datorința sa.

Alfa.

Pildă bună.

Cusuiș, 30 Mărțișor.

Comunele bisericești gr. or. B.-Lazuri și Cusuiș, doritoare de înaintarea în cultură a poporului din acel ținut, la stăruința fruntașilor inteligenți au înființat un cor bisericesc, compus din feciorii cărturari ai susnumitelor comune, sub conducerea dirigentului Constantin Manea din Chiseteu.

Tot începutul e greu, așa și instruirea coriștilor la început mergea așa de greu, încât era p'aci-paci să abziecă de înființarea corului. Se lupta întunerecul cu lumina, și întunerecul se părea a fi mai puternic. Cu toate acestea zelul persoanelor

stăruitoare pentru cor, precum și bravul conducător — spre lauda lor fie zis — în scurt timp au știut însufieși pe tineri țărani aleși în cor așa, încât începură a cerceta regulat oarele de instruire (dela oarele 6—9 seara).

Țăranii nostri nepricepuți, erau și ei la început îndărătnici față de cor, și nu prea bucuros își lăssau ficiorii să cerceteze oarele de cor, până ce Duminecă în 25 l. c., coriștii au pășit de întâiadată în frumoasa biserică din Cusuiș, cântând răspunsurile liturgice cu bună reușită.

Nu se poate descrie îndestulirea și mândria, ce se cetia pe fețele țăranilor din biserică.

Buna reușită a coriștilor chiar la început a îndestulit pe toți, pentru ceea ce îndeosebi i se cade laudă și mulțămire bravului dirigent Manea pentru zelul său neobosit. La tot cazul corul are încă mult să obosească până la un mai mare succes; dar lucrul va merge bine, fiindcă începutul s'a făcut destul de bine.

Țăranii coriști, la îndemnul și cu spriginul fruntașilor conducători ai comunelor susnumite, se pregătesc acum să aranjeze în a doua zi de Paști înaintea publicului din Beiuș un concert urmat de dans, al cărui venit curat va fi destinat în favorul școlii gr. or. din B.-Lazuri. Programa concertului va fi compusă din piese de cor vocal, din declamări, ear ca reprezentație teatrală se va preda „Ruga dela Chiseteu”, comedie de Iosif Vulcan.

Am dori, ca toți Bihoreni să iee pildă de la aceste două comune de sub poalele munților. Deși săraci, totuși putem aduce și jertfe materiale pentru înaintarea în cultură a poporului, de care mulți își uită din cei eșiți din opincă. — Nimic nu e cu neputință; ne trebuie numai stăruință și D-zeu va fi cu noi!

va—la.

Din Banat.

(Notar bun).

Ca abonent al prețuitei foi „Tribuna Poporului” mi-s'a dat privilegiu a cetii în mai multe rânduri despre alegeri de oficianți comunali; dar' mai virtos despre alegeri de notari cercuali, și în totdeauna îmi sălta inima de bucurie, când vedeam, că On. Redacțiune se interesează de soartea poporului și prin sfaturile sincere îndeamnă pe alegătorii, ca să aibă o ținută bărbătească la alegere, și să pună soartea comunelor în mâna

neamului său și nu în mână străine; apoi când binevoitorul s'afă echo în inimile alegătorilor, precum s'a întâmplat nu de mult și la alegerea de notar în Crișior, — bucuria mea se potentează, și zic: Doamne ajută ca și acele comune să ajungă starea comunelor aparținătoare notariatului nostru Valeaboului de lângă Caransebeș.

Da, în notariatul Valeaboului s'a constatat ca adevăr zisa, că fericirea comunelor atârnă dela persoana notarului, adică dela purtarea conștiințioasă a notarului față de comunele și poporul său; pentru-că notariatul Valeaboului are în persoana dlui notar Aureliu Doboșan, un bun părinte. Înainte cu 15 ani, pe când venise dl Aureliu Doboșan aici ca notar, — notariatul nostru era într'o stare foarte de plâns.

Și unde se află azi notariatul nostru Valeaboului? Mai există oare vre-un notariat, în care trebile să meargă așa bine?

Și meritul pentru asta se atribuie numai și numai mult stimatului domn Aureliu Doboșan, notar cercual; care, ca fecior de dascăl român, iubește poporul din al cărui sin este și prin cunoscute-i tactică și vorbă blândă sfătuește poporul spre bine, și poporul îl urmează, căci cunoaște inima cea curată și e convins, că notarul său nu vorbește nici când din interes personal. Apoi cum să nu ne simțim noi fericiti, când și super orii dlui notar cu toată ocaziunea nouă ne gratulează, ear' pe d-sa îl laudă în fața noastră.

Dl notar, ca creștin bun, se interesează foarte mult și de afacerile bisericilor și a școalelor.

Că dl notar Aureliu Doboșan, se bucură de o simpatie atât la poporeni săi, cât și la cei ce îl cunosc, e dovadă, și faptul că d-sa a fost ales și deputat la congresul național bisericesc din Sibiu; apoi comunele din notariat: Valeaboului, Rugi și Jupa, i-au votat fiecare câte 100 fl, la oaltă 300 fl. ca remunerațiune pentru zelul neobosit ce-l arată față de comune.

D sa însă n'a luat suma întreagă, ci peste tot numai 100 fl. v. a.

Un econom.

București, în 2 Aprilie n. 1900.

Onorabilă Redacțiune! În numărul 38 din a. c. al prețuitului jurnal ce redigiați, a apărut o corespondență de „Binevoitorul” intitulată: „Din pașalicul protopopului Puțic”, în care corespondența e atinsă și persoana mea. Vă rog, să binevoiți a publica în proximal număr de Duminecă al prețuitului ziar, ce redigiați, — spre lămurirea lucrurilor următoarele:

Poesii populare.

(Din Sicula.)

Frunză verde din livezi,
Drăguț ca ș'al meu nu vezi;
Frunză verde de bujor,
Gândești că-i un domnișor.

El e cu cămașa albă,
La grumaji năframă neagră,
Pe din sus de gurișoară
Cunună de mustecioară,
Ruptă de pe ruguț verde,
Rău mă tem că 'mi-l'oiu perde,
Că l-am mai perdat odată
Și l-am căutat lumea toată;
L-am căutat
Și l-am aflat
În mijlocul codrului
La curțile dorului,
Unde sunt mândrele strînse,
Nanele pe tablă scrise.

Doru'c'ăuc'a măntreba:
Doară cauți pe cine-va?
Caut pe cel care pană lată,
Sus e lăcătul dețeu să-l bată;
Caut pe cel cu pană verde,
Sus e Dumnezeu și-l vede;

Ai nespună bunătate.
Însă bunul Dumnezeu
I-a zis prin Ingerul său:
—O, nebune, făr' de minte,
Cum planuești înainte,
Au nu știi că chiar la noapte
Va veni amara moarte,
Ducându-ți sufletul tău
Colo 'n chin mare și greu.
Și averea ta rămâne,
Că n'o poți duce cu tine.
Singure faptele bune
Făcute în astă lume,
Sunt în stare să străbată
La viața cealaltă.
Când dreptul judecător
Te va arăta pe nor,
Te va alege pe cel rău
Dintre cei iubii ai săi,
Celor răi piul de trușe
Le va zice cu mânie:
„Mergeți cu sășiera 'n iad,
Astăzi eți împărat”.
Ear celor buni le va zice:
Veniți filior la mine,
De gustați cirescul meu.
Ce plăngerii vor fi atunci,
Când cei răi vor merge 'n muncă.
Și ce bucurie mare
Va simți tot omul, care

Până a trăit în lume,
A făcut tot fapte bune.

Morala:

Omule, caută și vezi,
Nu cumva timpul să perzi
Și de suflet să grijești,
Ca să nu te osândești,
Că nu știi când cruda moarte
Te va despărți de toate.
Atunci vei plânge amar,
Însă toate-or fi 'nzădar.
Plânge și te pocăște,
Pân' ce moartea nu sosește.
Te 'ndreaptă până ești viu,
Că la moarte-o fi târziu.
Din astea spuse de mine
Muritori faceți tot bine,
Atunci veți pute ori când
A lăsa acest pământ.
Și fără de nici o teamă,
Veți trece ori-care vamă.
Că vămile-s multe foarte
Și-ți pute trece pe toate.
Ingerii vă vor primi
Și raiul li-ți dobândi. *)

*) Se cântă mai ales la înmormântările oamenilor mai bogați.

POETA „TRIBUNEI POPORULUI.”

Bogatul din sf. Evanghelie.

(De pe Târnava-mică) publicată de:

Isidor Dopp.

Petrecând în astă lume,
Umblând pintre omenime,
Să vă spun despr'un avut,
Care da bani împrumut.
Având bogăție multă
Ce-o adunase cu trudă,
Dar' el vrând ca s'o 'ntărească
Si 'n plăceri ea să trăiască,
Deci grăbit-a întru sine:
—Acum voui să trăiesc bine.
Grânariile le voui sparge,
Mai mari, mai largi le voui face
Și voui aduna în ele
Toate averile mele,
Câte mi-le-am câștigat
Într'un timp îndelungat.
Voui zice: suflet iubit,
Rată toate ce-ai dorit!
Mâncă, bea, te veselește,
Că nimica nu-ți lipsește.
Ai averi și ai de toate,

Poporul eu nu l-am ațțat în contra preotului Chirița, acesta e un neadevăr. Ne-mulțumit a fost poporul din Bucovăț cu preotul Chirița, de când l-a ales. Peste voia poporului a fost ales, ajutat și de fostul guvern diecesan. Mers-au în decurs de secol de ani deputațiunilor peste deputațiunii la Arad, însă de ce? Acestea nu se înșiră în numita corespondență, ear eu nu am putut inscena aceste deputațiunii, fiind-că nici nu eram în comună; n'am fost locuitorul acestei comune, decât de la 1895 încoace.

Rău a făcut fostul guvern diecesan, că în decurs de 20 ani tot a scutit și acoperit pe preotul Chirița, și chiar dinșul n'ar avè să se plângă în contra „sistemului vechiu”, ci bietul popor din Bucovăț, care tot de uși încuiate a dat, și pe când era aproape să li-se facă dreptate, numitul preot făcea, ce făcea și poporul nu ajungea nici odată la liman, până ce în urma urmelor, fiind pericolul de a pierde o comună întreagă, cei din centrul diecesei, ca să nu-l dea pierzării nici pe preot, dar nici comuna, a reactivat parochia a II-a.

Zice „Binevoitorul”, că am fost influințat de protopopul Putici, care mi-a promis, că-mi va aduce un ginere și că sunt cuscrul cu el.

Îl întreb: cum s'a putut lăsa informat așa rău și cum de chiar persoana mea a ales-o, cu care să dea în el?

Îl mulțumesc de asemenea onoare! Sunt om de 55 ani și cred, că sunt atât de matur, ca să nu mă las influințat de nime, ear, că pe forma aceasta să-mi caut ginere, e lucru sub demnitatea mea. Neadevăr zice și atunci, când afirmă, că sunt cuscrul cu protopopul Putici. Oare de a căta spîță?

Ori-cine, care cetește acest prețuit jurnal, își va aduce aminte, că pe vremea, când era deschis concursul la parochia II a din Bucovăț, se putea ceti, că cei de la Consistor caută să pună pe dl David Veniga în Bucovăț, care a și avut șanse de a reuși, însă recurând și teologul absolut Corneliu Gherga l-a învins și a fost ales cu totalitatea voturilor și întărit nu în fuga mare, de groaza Ilustrității Sale d-lui Episcop I. Goldiș, cum zice „Binevoitorul”, căci chiar P. S. Sa a fost în acel timp președintele Consistorului din Arad, ca vicar episcopesc, — ear că azi numitul îmi e ginere și de ce? n'am să o dau publicității.

Aș mai avè să înșir adevăratele și în decursul alor 20 de ani doveditele fapte ale preotului Chirița, pe care „Binevoitorul”

il presință de preot brav și nevinovat, carl fapte la urma urmelor au silit fostul guvern diecesan de a reactiva parochia a II-a. N'o fac însă, fiind cu considerare față de publicul cetitor; cine voește însă să afle acestea, are să le caute la Venerabilul Consistor, unde sigur va afla o întreagă arhivă separată, referitoare la lucrurile din Bucovăț și se va mira, cum de poporul din Bucovăț nu s'a turcit în decurs de 20 ani.

Nu se plângă — repet — prin „Binevoitorul” prărintele Chirița contra sistemului trecut, căci prea bine s'au înțeles, și acela mult l-a părținit. Poate că-l doare, că la 20 de ani l-au lăsat; ei, dar ce să faci? poate, că bucuos și cu toată inima l'ar fi ajutat și acum, dar n'au avut încotro. Ear „Binevoitorul” în interesul preotului Chirița nu apeleze la Ilustritatea Sa înțeleptul nostru episcop, ca să măture gunoarele, căci ușor li-se poate întempla, ca să se căiască.

Fie sigur „Binevoitorul”, că de era bunul nostru episcop în fruntea guvernului diecesan încă în anul trecut, preotul Chirița asi nu mai era în Bucovăț.

Aceasta este starea adevărată a lucrurilor din Bucovăț, și „Binevoitorul” nu caute a se lega de mine, de păr. referent I. Pap, de învățătorul I. Surdu, ci mai bine făcea, dacă se convingea despre starea adevărată a lucrurilor.

Stimător:

Dimitrie Buibaș,
proprietar și notar pens.

DE PE MURĚȘ.

Intimpinare.

Alegerea de preot la a II-a parochie din Bărzava. Corespondentul din Șimoș George Pleș, în prețuita foaie „Tribuna Poporului” din Sâmbăta trecută 18 Martie a. c. st. v. Nr. 58 a publicat corecta alegere de preot din Bărzava, zicând că: Intrunindu-se majoritatea voturilor la persoana iubitului preot Avesalon Țiucra, amăgind on. public cetitor cu grosolane neadevăruri.

Prărintele Avesalon Țiucra în 27 Februarie st. v. a doua oară s'a prezentat, servind în sf. biserică, și după aceeași a mers în casa lui Hodiș Zimovie, unde s'a adunat mult popor, și au petrecut până seara la 7 ore cu bere și vin, până la beție, legându-se cu jurământ că vor vota cu dl Țiucra.

În ziua alegerii, lângă masa biroului, s'a postat Baltean Gița, Cica Terenție și Baltean Gligor, — cei dintâi ca un vice-președinte de două și de trei ori striga unul și același nume, amestecându-se în actul de alegere, și întrebând că pe cine votează omul, fără a se prezenta la masă, — ear cu deosebire era scandalisător a auzi pe Cica Terenție în sf. biserică, cum striga în două tonuri cuvântul Țiucra! Țiucra! cât a decurs alegerea, unde votantul a fost dus în confesiune și n'a putut vota liber.

În locul lui Baltean George Tranova, și Pantea Pavel au votat ginerii lor. — Votul prărintelui Vasilie Popoviciu; dat fiului seu notarul sinodului (corespondentului rușine să-i fie), l-a indus la Țiucra, adevăc a falsificat protocolul. —

Pentru Cosma Ioan și Braiti Ioan, a votat Stefan Toma. — Vilmoș, șumariu cameral și alți 2 șumari comunali, pe oameni săraci până și țigani au adus de frica gloabelor de pădure, și i-au silit să voteze fără voia lor cu Țiucra. —

Spatan Ivantie, învățător pensionat, cu feciorul Spatan Iosif, și în biserică și afară din biserică, imbutușiau și suduiau oamenii să voteze cu Țiucra, — și numai cu astfel de brutalități ilegale a intrunit majoritatea voturilor, în fața biroului și a bărbaților de încredere, contra statutului organic și a regulamentului pentru parochii § 10 și 18.

Un alegător.

Dela sate.

Adunarea generală a băncii „Murășanul”.

Joi în 29 Martie n. s'a ținut a II-a adunare generală a inst. „Murășanul” din Radna. Adunarea a fost slab cercetată. Causa a fost alegerea deputatului dietal care s'a făcut tot în aceeași zi.

Prezenți fiind însă numărul cerut de statute, Preazonor. domn Vasile Beleşiu, președintele institutului, prin vorbe alese deschide adunarea. Se alege cu mari ovațiuni Spect. dl Dr. Ioan Suciu de notar al adunării, apoi se dă cetire Raportului direcțiunii din care reiese clar, că membrii direcțiunii cu zel și abnegațiune conduc afa-

cerile băncii, ear' creditul și cheltuielile crește în mod imbucurător. Câștigul al anului 1899 a fost 6 678 coroane, cu a anului 1898 de: 3 603 coroane de mare, mai socotind și aceeași social n'a fost vărsat tot în casă, apoi numai bucura ne putem de sultat. Dividenda s'a fixat cu 60%

După dotarea fondului de împărțirea tantiemelor, restul în punerilor direcțiunii a fost împărțit scopuri de binefacere. Nu am unde și cât s'a votat, fiind în alese locurile.

Adunarea a fost închisă mulțumite protocolare prezidentului și întregii direcțiuni.

Voci după alegeri.

Seleuș, la 20.

Imi iau voie să vă scriu desvotării pentru cei doi deputați sinodali la 19 Martie a. c. în conștră bisericăscă Seleuș-Oghirel.

Publicarea sinodului parochial Martie spre 12 Martie și ținerea termen — a fost oprită de dl Gurbanu. D-sa scriese încă înainte celuia alt preot din comună, că la 5 Martie, să-mi spună, să nu timp acel sinod, ci să-l publicăm la 12 Martie pe 19 Martie, pe să venim la alegere ca s'o conducă 'mi-a spus preotul coleg, dar 'mi-a arătat nici un fel de ordin.

Subsemnatul, întemeiat pe conducător al oficiului și ca președintele sinodului parochial, am publicat la 12 Martie. — Preotul coleg a dată la dl protopop despre publicarea — La aceasta dl protopop din noi să nu se țină sinodul la 12 Martie numai atunci să se vestească pe tie, — pe când și D sa va veni publicat pe 12 Martie nu s'a pentru țirgul de țeară al Șiriei; publicat din nou sinod par. pe când în adevăr a și venit dl După slujba chemării Duchului pe scurt săvârșită la porunca protopop Gurbanu, a urmat deschiderea sinodului par. prin dl protopresbiter

Că m'a învățat a iubi
Și m'a lăsat a dori;
Că m'a învățat sărutată
Și m'a lăsat supărată.

Ioan Funar, învățător.

Țesătoarea pânzelor.

La crăsmă la fagădău
Mă 'ntâlniiu cu socru-meu,
Socru-meu când mă vedea,
El din graiu așa grăia:

— Ținere ia fata mea,
Ți-oiu da șase boi cu ea,
Și moșie câtă-i vrea.

— Să-mi dai șase câte șase
Fata ta nu știe coase.

Mamii-i trêbe țesătoare,
Fata ta-i scurtă'n picioare.

— I-oiu pune eu cătărige
Să ajungă la tălpișe.

— De i-ai pune ce i-ai pune,
Fata ta nu-i pentru mine;

De frumoasă na-i dau bai,
Că-i cu dinții ca la cai,

De cinci-șapte doi de ai
Nu poate să 'tăi mălăiu.

Nu vezi că n'ada de tot,
Nu știi țese nici un cot.

Și-mi cumpăra tot brăniță,
Brăniță în patru ite

Și căneșă cu altășă,
La poală cu găurele,
Și 'npregiur cu floricele
Ca să fie toată pui,
Că pe grindă alta nu i.

— Vinde maică mánza ta,
Și-mi pornește urzita

Că doară m'oiu mărita,
Că-s bătrână ca maica.

Frunză verde de mătreață
Hai măicuță de mă 'nvață

Cum să dau cu vătala,
Cum să 'mping cu suveica,

Brăgtele cum să le-azez
Și pânzele cum se țes?

Să fac pânza ca gheața,
Subțirică ca laița

Netedă ca și scoarța,
Precum făceai Dumneata,

Când erai de seama mea.
Prețitul meu ce făcea?

El din graiu așa grăia:
— Asta-i mândra mândrelor

Țesătoarea pânzelor.
Țese-un cot

Și fuga 'n pod;
Țese-un lat

Și fuga 'n pat.

(Culese din Frâna) de: Isidor Dopp.

Mărțișor și cei doi frați.

— SMOANĂ —

Trăiau odată într'un sat oare-care doi frați, unul era putred de bogat, ear' celalalt sărac lipit pământului. Bogatul era scump și scurt la mână, ear' săracul era darnic, cu ce avea și cu nimă bun.

Era chiar în ziua de Paști, când săracul pomenindu-se din somn, voi să-și ațite foc în cămin, să se premenească și-apoi să meargă și el ca toți creștinii la sfânta biserică. Dar ia cremene și amnar, dacă ai de unde; cearcă în spuză, nici vorbă de vr'o scântea. Ce să facă? Să meargă la frate-său, care îi era mai la îndemână, îi era oare-cum rușine, căci se temea, că frate-său va cugeta că doară el nu mai pentru aceea merge la el, chiar în ziua de Paști, că vrea să-i ceară ceva, ori așteaptă ceva de pomană — deși el avea lipsă mare numai de foc. Iese afară, căci altă nu știa ce să facă, se uită în toate laturile, și numai ce vede într'un vîrf de deal un foc, și îl colea ca-n pădure. Nu se cugetă mult omul nostru, ci o ia pe picior într'acolo.

Roată pe lângă foc ședeau doisprezece feciori, unul mai făcut ca altul și vorbeau ei între ei mai de una, mai de alta.

— Christos a înviat și bună dimineața să dea Dumnezeu, oameni buni! zise omul nostru apropiându-se de foc cu șifală.

— Adevărat c'a înviat Domnul nostru Isus Christos! răspunseră cei doisprezece ca dintr'o gură. D'apoi omule? — adăuseră ei — ce cauți tu pe aici în vremea asta, când ar trebui să mergi la biserică să te închini?

— Apoi eacă, oameni buni, sunt om sărac și am venit să vă rog de puți-

nel foc, căci cine-va mi-a dus și cremene, ear' focul din vatră stîns; în sat nu am îndrăsnit să drept să vă spun, la noi nu e merge în o zi mare ca astăzi pe și încă așa de demineață — după

— Foc o să-ți dăm bucură din cei doisprezece, numai cât spui nouă, câte luni sunt într'un dintre ele e cea mai bună?

— Toate lunile s'ăsă de și toate-s bune, numai cât douăsprezece cea mai bună mi-e Mărțișor, pentru că atunci se dea mea și și omul muncitor și sărăcuțel din belșug și apoi când să de toate — zise săracul.

— Drept ai și la rînd vorbă pie-te și-ți adă încoaci pâlăria și plu cu jărătic — zise una din sprezece luni, căci ele erau cei doi feciori înșirați în giurul focului

— Doamne apără și feciorii punse săracul, dar cum poate să rîia mea focul! Așa n'am pomenit

— Apropie-te numai, zise Mărțișor, căci el era, cel-ce vorbă racul.

Omul se apropiă, neștiind de alta, își țină pâlăria, ear' Mărțișor plu de jar; își luă apoi rîmă de doi-spre-zece feciori și mulțum

înă n'a dat cetire circularului consistorial; nu a constatat numărul membrilor prezenți, ci a făcut numai alegerea presidentului și a notarului adhoc, dar fără a se alege și bărbați de încredere. Când apoi a predat locul noului președinte adhoc, acesta numai de cât a provocat pe alegători la votare și când acesta a voit cu numele a recomanda alegătorilor pe doi indivizi, — la aceasta a fost oprit de însuși dl protopop, spunându-i că asta nu-i iertat să se facă.

Subscribul, văzând că nu se face alegerea bărbaților de încredere, ci se procedează la votare, am făcut atent pe dl protopop, că trebuie să se aleagă și bărbați de încredere, la ce dl protopop se făcea că a uitat. Abia deci după aceasta s'a făcut alegerea bărbaților de încredere. Nu că ar fi uitat de aceasta, ci așa ar fi voit dl protopop Gurbanu, căci nu prea îi are la inimă nici chiar pe consăngenii soției sale, cu atât mai puțin pe dl profesor Vasile Goldiș, candidatul nostru. Dacă nu se alegeau la început bărbații de încredere, — la finea votării nu mai era cu cine să se facă aceasta, căci poporul, precum vota, așa se îndepărta din sf. biserică. Prin urmare, voturile din Seleuș Cighirel la scrutinul s'ar fi nimicit.

'I-a succes părintelui Gurbanu să facă puțină spărtură în cercul electoral al Borșineului, dar tot nu așa, precum o vestea D-sa. Vestise anume, că dl prof. Vasile Goldiș n'are oameni în cerc. Adevărat, că la Moroda dl Feier a primit 20 voturi, dl Goldiș 8 și Inv. Butariu din Seleuș vre-o 10, ear' inv. Costin 7 voturi, dar' se știe aproape sigur, că Inv. Dirla din Borșineu numai la sfatul dlui Gurbanu, a scris lui Butariu în Seleuș: să caute a se alege un individ cu inimă cătră cauza inv. Costinilor, de pildă: dl Rosodnyș din Ara'. Se știe de asemenea că dl Butariu a recomandat ca stare pe dl V. Goldiș.

Nu știu, ce ispravă va fi făcut dl Gurbanu la Cermeiu spre a strica dlui V. Goldiș; știu însă că acolo 'i-a fost dlui protopop toată nădejdea de-a arăta „Neamurilor“, că încă tot un adict supus le este. Știu anume, că acolo capelanul trăiește rău cu parochul bătrân Goldiș, tatăl profesorului V. Goldiș.

Cu toate manevrele acestea însă, votarea peste tot în cerc a fost pentru d-nii

V. Goldiș și G. Feier, precum: Zărardul, Seleușul, Iermata, Șicula, Șomoșcheșul, Ienopolea, Repsigul, și apoi Moroda cu trei voturi. Mai sunt apoi Cermeiu, Bocsigul și Monereul. Cred că nici acestea nu vor fi votat în contra d-lui V. Goldiș.

Se pare ca sigur, că prota Gurbanu tot al „neamurilor“ adict rămâne; asta însă — cum s'a mai zis — e chestie de „gust“, ca să nu zic mai mult.

Cu deosebită stimă:

Parteniu Pop Zaslou,
parochul Seleușului.

Intimpinări.

Nădlac, Martie 1900.

În numărul 48 al „Tribunei Poporului“ am citit despre slaba iubire de neam a unor măestri și sodali industriași, între care fusesi amintit și eu.

Deci rog pe stimății cetitori ai „Tribunei Poporului“ să nu mă judece așa mare lăpădător al nației mele numai pentru pricina, că nu mă las să mă poarte alții de nas.

Român m'am născut, Român vreau să mor.

Ioan Ilieviciu.

Este lucru nesocotit când un om pe altul se batjocorește, întocmai cum și pe mine m'au ocărit în nr. foii al 48-lea, că am fost la bal *neromân*. E adevărat, am fost la bal, numai aceea nu e adevărat, că eu am *stă* că sunt Ungur și nu Român. Pentru-că Român m'am născut și Român doresc a și muri. Eu îmi scriu numele după-cum am învățat la școală:

Arcadie Olariu.

Și noi tinerii din Nădlac venim a vă ruga să binevoiiți a da loc și la ale noastre puține cuvinte.

Nainte de balul fetelor de industriași, unde ne întâlniam, Negru Alexandru ne știe să nu mergem la balul fetelor, că ne pune în „Tribuna Poporului“; așa dar' a și împlinit după cum a zis și nu știm ce înțeles

mai știa ce să facă de necaz, cum frate-său din sărântoc, ce era, să ajungă la stare bună ca el, eac'asa din senin.

Ca și în anul trecut, așa și acum pe lângă foc ședeau doi-spre-zece feciori voinici și spătoși, de-și era drag să te uiți la ei.

— Bună dimineață, oameni — zise bogatul. Mi-s'a stins focul și am venit să-mi dați și mie foc dintr'al vostru, cum ați dat și fratelui meu, chiar acum e anul—adause el într'una, fără a da vreme celor doi-spre-zece să-și mulțumească măcar.

— Da bine, omule! Nu știi tu că azi e ziua de Paști și că creștinii în ziua de azi își dau binețe mai întâiu cu Christos a înviat; numai noi noi tot își dăm focul ce l'al cerut, dacă ne știi spune: câte luni te într'un an și care e cea mai bună dintre ele — zise unul din cei doi-spre-zece, adevărat Mărtișor, căci tot el vorbea și cu bogatul.

— Apoi de într'un an te două-spre-zece luni, și de bune-s toate bune, numai singur Mărtișor e cea mai afurisită și mai blăstemată dintre toate, căci acel te ninge, acel te plouă, apoi pe deasupra te sleiește cu vânturile.

— Bine, fătul meu, apropie-te încoaci și ține pălăria, zise Mărtișor.

— Bogatul știind că și frate-său a adus focul în pălărie, nu se îndolă nimic, ci ținea pălăria, ear' Mărtișor 'i o umplu cu

are, că noi totdeauna am fost la baluri cu frații slovaci la olaltă; poate că și d-lui ar fi mers, însă n'a fost invitat. Pentru-ce? pentru-că e un om nesocotit.

Cu toată stima:

Georgiu Bătăran.

Iulian Nagy.

În numărul 5 al „Foi Poporului“ din 11 Februarie a. c. s'au publicat unele lucruri cu privire la omorul lui Petru Cernat, în care Sabin Catalina e arătat înaintea publicului ca un răuvoitor al acușărilor pentru omor, pentru cele mărturisite de el și ceilalți martori cu ocaziunea procesului ce a avut loc în Sibiu la 31 Ianuarie a. c. până în 8 Februarie a. c. Pentru a lămurii pe Onor. public cu privire la chestiunea aceasta, rog pe onor. redacțiune a publica următoarele:

În Decembrie 1894 s'a aflat locuitorul din Șugag, Petru Cernat, în coliba sa din hotar mort, sugrumat de funie, cam în depărtare de aproape 2 oare din centrul comunei. A venit comisiunea judecătorească ca să iasă la fața locului, dar în capul satului i-a eșit notarul Simon Ianculescu în cale și i-a spăriat că e cu totul peste putință a merge la fața locului, fiind locul rău și cu gheață, 'i-au înduplecat de au tras în ospătaria lui Nicolae Ștefan Nistrescu, unde i-a tratat pe speșele sale, până s'a adus mortul de cătră 2 oameni pe spate, în comună, unde a fost secșat și medicul 's'a dat părerea că poate fi sinucidere, dar toate acestea nu s'au întâmplat la fața locului. Nevasta lui Petru Cernat îl părăsise pe nefericitul de mai înainte din motiv de dragoste cu notarul Ianculescu, cu care are și o fetiță, tot din acest motiv de dragoste l'a părăsit și onesta sa soție mai târziu pe notarul și s'a despărțit pe cale legală.

Unul dintre făptuitorii omorului, anume Nicolae Todescu a spus miresei sale, când s'a întors la ea dela comiterea omorului despre întâmplare, asemenea muerea lui Todor Cernat a spus unei vecine despre omorul făptuit. Femeile acestea au lătit apoi vorba și vestea mai departe despre întâmplarea omorului, așa încât vorba a ajuns la urechile gendarmilor. Eată cum se ved „oamenii cei răi“ care au fost publicați ca atari de „Tribuna“ și „Foaia Poporului“ din Sibiu. În urma acestor întâmplări gendarmii au prins pe toți acești făptuitori, pe

la finea lui Noemvre 1899, 'i-au dus în asarmă și în fața a doi jurați, parte și a subprocurorului reg, nefiind bătuți nici chinuți, fără din singurul îndemn au istorisit întreg cazul cum au făcut până au sugrumat pe Petru Cernat. Tot asemenea au dat la protocol și subjudelul regesc care în o casă privată în Șugag 'i au ascultat, nefiind nici un gendarm de față, spunând toți că notarul Ianculescu i-a pus la cale promițându-le 100 fl. Intreaga comună e convinsă cum că cei închiși sunt adevărații făptuitori ai omorului.

Așa dar nu „oamenii cei răi“ din Șugag au scornit și făcut arătări despre comiterea omorului, ci făptuitorii însuși s'au trădat și ajuns la închiisoare.

În decursul pertractării finale, care s'a început în 31 Ianuarie și a durat până în 8 Februarie a. c. aproape toate mărturiile, cari au spus adevărul ce au știut și auzit, au fost porecliți de notarul de „pimmași“ și „oamenii răi“, afară de trei prietini ai săi, dintre care, unul, Nicolae Ștefan Nistrescu, care, împușcând înainte cu vre-o câțiva ani o fată în bolta sa, și la care i a făcut notarul atunci marf serviciu, așa încât a scăpat de închiisoare, apoi fiind tovarăși la cărcimă (căci Nistor are și cărcimă) a trebuit să-și spriginească.

În sadar voesc a-l prezenta unui oamnei ai săi, înainte onor. public de om onest pe notarul Ianculescu, căci aceștia se vede că-l spriginesc sau din interesul lor propriu, sau fiindcă nu-l cunosc pe deplin, nu știu că a fost și prin Brașov încarcerat, apoi aici în comună duce o viață depravată și imorală, lăpând corupțiunea în mod grosav. Creadă lumea ce va vrea, noi îl cunoaștem mai bine și știm suferințele ce le-am îndurat pe timpul cât a fost Ianculescu aici notar, toate acestea nu le scriem din ură sau dușmănie, numai siliți fiind a prezenta Onor. public adevărul, ascuns de „Tribuna“ și „Foaia Poporului“.

Locuitorii comunei noastre sunt cunoscuți de oameni pașnici, temători de Dumnezeu, nedușmănoși și nu de oameni răi, precum sunt arătați, dar conștiințioși putem esclama: „Doamne ferește orice comună de un astfel de notar român“, care a purtat deja mai multe nume (precum Tontea etc.) până a ajuns la numele de Ianculescu, și care în cărcimă a sărit cu cuțitul și cu băta la locuitori.

Mama lui Eugen Boilă precum și muerile lui Todor Cernat și Nicolae To-

Atunci a început să se dea îndărăt cătră Vid, nădejduind că va pute răsi printre Români și că va intra earăși în redute.

Rușii, văzându-l că se trage îndărăt au început să-l isbească tot cu mai multă tărie, așa că batalioanele turcești la urmă au început să năvălească spre rfu. De la Opanez de pe dealuri Românii băteau cu tunurile în Turci, din față-i băteau grenadirii Țarului, ear la spate le sta rful.

Turcii s'au îngrămădit pe cele trei poduri. Mulți au sărit în apă și s'au înecat, mulți au fost striviți în picioare de-ai lor, mulți au fost secerați de plumbii creștinilor, mulți s'au ucis ei între ei crezându-se vrășmași. Erau mulți aceștia; însă Osman cu pușini—nedomolitul Osman—stătea încă de vorbă cu Rușii și ca un balaur din poveste, care se sbate luptându-se cu moartea în propriul său sânge, se avîrcolia din resputerile-i din urmă și doboră pe vrășmași.

El respunsese marelui duce, că e hotărât să se bată până la cea din urmă picătură de sânge—și iată-l că se bătea, arătând că e om și vorbește numai un fel de vorbă. Vedea el bine, că totul e de geaba, dar nu voia să se lase, decât numai mort, ca el să fie cel din urmă din miile sale de ostași, cel din urmă pe care vor pune creștinii mâna.

Impotrivirea lui era încă de temut; pe lângă el erau pușini, dar tot unul și unu, cei mai voinici dintre Nizami, dușmani ne-

vărf de jar. Bogatul, fără a zice un cuvânt de mulțumită, plecă în fugă cătră casă și în grabă aruncă focul în vatră. Dar' ce să vezi! focul se făcu o flacără așa de mare, încât în puține clipe îl mistui: casă, șur, grajduri, vite și tot ce numai avé. Din ziua aceea bogatul s'arăcia văzând cu ochii, până la urmă ajunse cel mai sărac om în tot satul.

Aceia, cari totdeauna doresc și însețează după bunuri străine lumesti, nu sunt norociți; ear' cel ce nu poștește nici un bun străin, ci se îndestulește cu cât are el, acela e cel mai bogat om în lume; chiar în sfânta Scriptură cetim: „mulți sunt cei ce au perit de sabie, dar' mai puțin cei ce au perit prin limba lor“. Deci rumegă bine ce vorbești, căci limba e armă cu două tăisuri și ușor poți să te tai chiar pe tine cu însăși limba ta și „mai bine este a căde de pe acoperământ, decât a căde prin limbă“ zice tot sfânta Scriptură.

Alfa.

Pagini din istoria României

de
G. COȘBUC.
1876—1878.

V.
Risipirea Plevnei.

X.

Când 'i-s'a dus lui Osman vestea, că oastea sa de sprigin a fost sfărmată prin redute pe șesul Plevnei, a văzut că s'a isprăvit cu fuga. Spun Turcii, că ar fi oștat Osman, și ar fi clătinat din cap cu jale.

descu au depus jurământ la tribunal, că ei au fost acasă în noaptea când s'a întâmplat omorul. Pe când nu cred că este cineva în stare a ține minte timp de 6 ani, unde a fost în cutare sau cutare noapte!

Apoi cum s'ar pute să fie sinucis Petru Cernat, când coliba lui e așa de joasă, încât un om mic de statură trebuie să stea plecat, ear Petru Cernat a fost un om înalt, afară de aceea s'a aflat funea dusă dela gât peste spate la vale, legată de talpa piciorului stâng cu băț în cîaf și în mijlocul spatelui, și cum de funea aceea a dispărut dela judecătoria? Nu mai încape în doială, că nu e nici vorbă de sinucidere.

Șugag, în 2 Martie 1900.

În numele mai multor Șugageni,
S. C.

PARTEA ECONOMICA

Școale economice.

Înaintarea poporului în ale economiei și a bunăstării este atîrnătoare de la sporirea cunoștințelor sale în această materie.

Căile, ce trebuiesc urmate întru câștigarea acestor fel de cunoștințe temeinice, sunt mai ales două, anume: *citirea scrierilor economice folositoare*, întocmite anume în acest scop, și *cercetarea școalelor speciale economice*.

Pentru a pune cetitorii „Bunului Econom” în cunoștința așezămintelor și școalelor economice de la noi, voi arăta în cele ce urmează, ce școale de felul acesta se află la noi în țară, care este numărul celor ce cercetează aceste școale și îndeosebi, care este numărul școlărilor români la acelea, ceea ce trebuie să ne intereseze mai mult.

După datele oficiale ce ne stau înainte, în anul 1898 au fost în Ungaria cu totul 61 școale și așezăminte culturale economice, cu 299 profesori sau învățatori și cu 2784 școlari.

Toate aceste școale sunt cu limbă de propunere ungurească sau nemțască, noi Români până acuma școală economică proprie, spre cea mai mare pagubă a noastră, nu avem. Ear dintre cei 2784 școlari, după cum arată conscrierea oficială, *abia au fost 72 de Români*, un număr de tot mic în asemănare cu numărul Românilor din Ungaria.

Numărul total al școlărilor români abia face 2.79% din suma tuturor școlărilor (adeacă din 100: 3 Români), pe când chiar și după datele oficiale de la numărarea poporului în anul 1890 Români fac 17% a tuturor locuitorilor din Ungaria.

Urmează deci, că în asemănare cu numărul Românilor din țară, din 2784 școlari ar trebui să fie 350 Români, și nu abia — 72!

Și aceste cifre ne arată trist, cât suntem de rămași îndereț pe acest teren, care este altfel aproape singura noastră ocupație.

Va trebui deci mult și bine lucrat pentru a îndrepta starea aceasta nefavorabilă pentru noi.

În cele următoare voi arăta numărul, caracterul și locul școalelor economice din țeară.

I. Școale superioare.

Școale economice mai înalte sunt: Academia pentru silvicultori în Selmeez, școala superioară pentru veterinari în Budapesta, Academia agronomică în M.-Ovár, școalele agronomice superioare din Dobrițin, Kassa, Keszthely și K.-Mănăștur.

În anul 1898 aceste școale au fost cercetate de 6 Români și anume la cea pentru veterinari au fost 2, ear la K.-Mănăștur 4 Români.

II. Școale agronomice.

a) *susținute de stat*: s'au aflat în Ada, Geoagiu, Ciacova, Dobrițin, Hodmező-Vásárhely, Jászberény, Keskemét, Lugoj, Pipa, Sânt-Imre, Rimaszombat, Szt.-Miklós.

b) *Comunale și private*: în Békéscsaba, Bistrița, Feldioara, Mediaș, Szabadka, Sibiu și Csákvar.

În aceste școale au fost în anul 1898 cu totul 24 Români.

III. Școale pentru vințelieri și viierii.

Erau în Balaton-Füred, Eger, Diószeg, Miniș, Muncaci, Aiud, Pécs, Pojon, Szegszárd, Györk, Tapoleza, Tarczal, Budapesta.

Acestea au fost cercetate de 8 Români.

IV. Școale speciale.

Școale populare economice au fost în Gyergyó, Halmi, Sajó-Gömör, Pectea.

Pentru *lăptărit* în Sárvar, N.-Szécsény, Muncaci, Tapio.

Pentru *gornici de păduri* în Görgey-St.-Imru, Királyhalma, Liptó-Ujvár și Vadászerdő (comuna Timișului).

Pentru *grădinărit* în Budapesta și Istvántelek.

La aceste școale au fost înscrisi în anul 1898 34 Români, și anume 11 la școalele populare economice, 2 la școalele pentru lăptărit și 21 la școalele pentru gornici.

Ce ne dovedesc toate aceste cifre și date?

Vedem din ele, că în țeara noastră se află multe școale și întocmiri pentru a pute câștiga cunoștințe economice temeinice.

Fiind însă aceste școale așezate anume în ținuturi curat ungurești și limba de propunere fiind aproape în toate cea maghiară, Români, și îndeosebi țeranul român, nu se pot folosi de binefacerea lor. Astfel se înțelege numărul mic al școlărilor români dela aceste școale.

Este deci o lipsă foarte simțită să se gândească și oamenii noștri chemați la înființarea de școale economice românești, fie chiar cât de modeste la început.

Numai prin întemeierea acestor fel de școale vom pute cu noroc deprinde și poporul nostru la o economie mai rațională și numai așa vom pute susține concurența puternică, ce zi de zi ni-se pregătește pe terenul economic.

Ear până vom avea școale proprii românești, Reuniunile noastre economice și Asociațiunile culturale, ce le avem, să îngrijească din tot adinsul a pune la îndemână poporului scrieri economice, întocmite în înțelesul lui și amăsurate trebuințelor lui, ear inteligența noastră să stăruie cu toată ocaziunea a lăți în popor cărțile și foile noastre economice.

Ear cei ce doresc a studia mai departe dintre tinerii noștri, să nu rîvnească toți la domnie, adese-ori rău plătită, ci să cerceteze în număr mare școalele înalte de economie, pentru-că astfel și lor și neamului mai mult bine vor face.

(„Bunul Econom”) Dr. I. Mihu.

A 6-a prelegere economică.

Duminecă la 25 Martie Reuniune economică din Orăștie și-a avut trimișii în comuna Balșa, ca și aci să facă, putință, începutul unei lucrări economice bune.

La sfârșitul slujbei d-zești, domnul ot Nic. Damian a atras luarea amîn numărului popor de față asupra celor li-s'au vestit de mai înainte, că azi se va aici o prelegere economică prin trimișii uniunii economice dela Orăștie, și că în scop au și sosit azi doi trimiși ai acei uniuni (membrul în comitet Ioan Mihai secretarul Ioan Moța), și roagă poporul rămână aci, pentru ascultarea învățat ce i-se vor da și pentru a încerca întărirea unei însoțiri de credit pentru sat și satele vecine.

Poporul a rămas, chiar și multe pentru a lua parte la adunare. Ear genți, afară de dl preot, erau de față Inv. Ioan Lucăcel, dl Nicolau Todea, abt., și în curînd a sosit și dl preot liu Glodean din Ardeu.

Di I. Mihu a arătat pe scurt cauzănilor scopurile Reuniunilor economice semnătatea lor pentru înaintarea poporului în bunăstare, a spus că în acest scop înființat și R-uniunea economică la Orăștie și a arătat scopul esențial trimișilor ei în mună. A preles, ca despre un lucru de trebuincios și aici, despre mai buna economie noastră trebuie să o pună pe se pentru a dobândi nutreț mai mult, care poată ține vite mai multe și mai de din cari mai curînd poate face bani, alceva. Le recomandă grăparea fână toamna și primăvara, lucru aici necunoscut și neobișnuit, semănarea de flori pe locul s'a pleșugit și cultivarea de triflă lăptărească. Prelegerea a plăcut oamenilor.

Secretarul Reuniunii, Ioan Moța, apoi cuvînt vorbind oamenilor despre semnătatea însoțirilor de tot felul, în scop economice și îndeosebi despre înțelegerea unei însoțiri sâțești de bani, pentru timpinarea trebuințelor de împrumutămici. Fiindcă, precum s'a aflat, multe declarate gata în această comună și în munele vecine Mada, Ardeu și Albeștra întru în a însoțire de credit, ce s'atâci, și arătându-se oamenii gata a se la constituirea ei chiar azi, adunarea declarată de adunare generală de care ire și dl Moța a cetit statutele, dănd d-sa, mai dl Mihai, mai dl Todea, și rile de lipsă la singuraticii paragrafi narea a primit statutele, învoindu-se fiecare membru 50 de coroane, dacă deodată, dacă nu, pe rînd, dar să mească și o coroană pe lună în care care parte cu 50 cor. și chezeșul încă de 4 ori atîta din averea sa în însoțire.

S'a purces la alegerea Direcției S'au ales în ea preoșii Nicolau (Balșa), Iosif Bogdan (Mada), Basilean dean (Ardeu), Ioan Crișan, primar Todea, cantor, din Balșa.

În comitetul de supraveghere ales: ca președinte dl Nic Todea ca bri țerani: 2 din Ardeu, 2 din Balșa.

De cassar a fost ales dl Lucăcel.

Cu acestea adunarea a fost spre mulțumirea tuturor.

Buna înțelegere a începutului așa de mult celor de față, că mai mult înscris oameni doritori a ține, și așa în Balșa sunt până acuma aproape 50; din Ardeu s'a promis a 20—30 de inși, din Mada asem Almasse tot așa.

Comitetul Reuniunii va pregăti de lipsă și le va înainta spre lucrurile competente.

„Bunul Econom”

Împăcați ai numelui creștinesc și soldați cari își implinsec datoria. Un obuz se sparse lângă Osman și-i ucise calul; Osman se lupta înainte, pe jos, și cu toate că era om în vîrstă, frămînta pământul sub el și era pretutindeni. Veni însă un plumb, li trecu prin picior, și Osman căzu jos. Repede ai săi îl ridicară și punîndu-l într'o trăsură cu patru cai, porniră spre Plevna.

El nu știa ce e pe șes.

Pe când alerga trăsura spre Plevna, se iviră de-odată în cale-i Români. Osman, mirat cu totul, când a văzut pe Români venind spre el, a dat vizitiului poruncă să întoarcă trăsura. Se isprăvisc cu intrarea oștirii lui prin redute. Dar unde să meargă? Dincoace îl strîmtoară Români, dincolo Rușii. Rana îl durea, oștirea lui era strivită. S'a oprit atunci la o căscioară de pe șosea ca să-și lege rana și să vadă ce mai e de făcut.

Turcii, crezîndu-l ucis, și-au perdat cu totul sîrita: par-că li se prabușise soarele de pe cer și li-s'a scufundat pământul, începură să fugă peste Vid, lăsînd puștile, tunurile, descîingîndu-și și aruncîndu-și săbiile, ca să poată fugi mai ușor și unii de bună voe s'aruncară în riu, alții periră

în chipul celei mai jalnice morți.

Atunci doi oficeri turci porniră, trimiși de Osman, în fuga calului, unul spre Vid la Ruși, ear altul pe șesul Plevnei la Români, să ducă vestea, că Turcii se dau prinși. Oficerul, care porni spre Români, veni la colonelul Cerchez și i spuse că Osman voește să-i vorbească.

Ducîndu-se colonelul, găsi pe Osman în căscioara de pe șosea, stînd pe o ladă cu plumbi și ținînd piciorul întins, ear un doctor li căuta rana. Osman voia să știe sub ce condițiuni i-se va primi predarea armatei sale; colonelul li spuse, că aceasta atîrnă de voia comandantului de la Plevna, a Domnitorului Carol.

Colonelul voi să pornească un oficer la Domnitorul nostru căci numai Lui i-se putea preda Osman și numai Lui avea să-i dea sabia.

Dar într'aceea vreme sosiră generali ruși—intr'un târziu și eil și siliră pe Osman să se predea lor.

Osman, fără a știe un cuvînt, își descinsec sabia cea cu mâner de aur, o privi o clipă cu înduioșare și-apoi o dete unui general rus.

Atunci oficerii turci ieșiră și ridicară steaguri albe. Însă până ce să bage de

seamă Români și Ruși, că Turcii își închină steagul, au tot îmșercat în ei și i-a ucis. Abia după un sfert de ceas s'a știut pretutindeni, pe șesul Plevnei și pe dealuri și prin văi, că Turcii se predau.

Batalioanele turcești s'au adunat atunci la un loc, rîniții cu cei teferi împreună, și împregiurul lor s'au făcut roată oștirile creștine. Apoi rînd pe rînd înainta câte un batalion turcesc până la locul unde avea să și pue jos armele.

Îndată ce soldații batalionului își puneau puștile pe grămadă, ear oficerii își descingeau săbiile și le puneau de altă parte, rîniții turci erau dați de-o parte încrcați pe care și duși la spitale. Ear cei teferi — fără nici o armă la dîșii se înșirau patru câte patru la rînd și erau luați între puști de către soldații noștri, cari li duceau sub pază de cealaltă parte a rîului Vid.

Cu Osman de-odată fură robiți zece generali turci, 180 de oficeri, de la major în sus, și 2000 de la maior în jos. Apoi vr'o patru-zece de mii de soldați pedestri, cam la vr'o mie cinci sute de călăreși și vr'o 80 de tunuri.

Periră în luptele dintr'această zi peste șese mii de Turci.

Cercati și Ve veți convinge!!

Că în „PRAVALIA“ ce și-a deschis
Fabrica însoțirii călțunurilor din Arad în
palatul „Minorților“ strada bisericii
(Templom-uteza.) Veți găsi tot felul de
ghete trainice, de calități excelente, fason
eleganț și cu prețuri ieftine încât on.
public nu mai este expus se cumpere cu
bani scumpi fabricațiuni slabe din străi-
nătate.

Asortiment bogat de papuci plūs, pentru dame.

Comanda după măsură se primesc și se execută prompt.

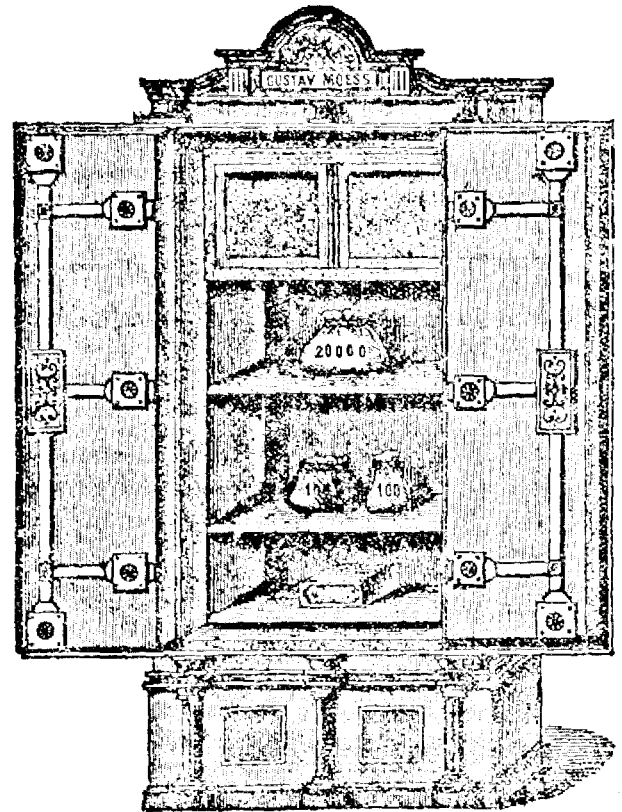
Ne rugăm pentru spriginul binevoitor al On. public, pentru-
ca să putem valora această nișuință a noastră și ca în acest
chip să fie ajutați micii industriași ai orașului nostru.

Cu toată stima:

Dirrecțiunea însoțirii.

484 1—

Fabrică de Casse.

In atelierul meu
construiesc

Casse de fer
obiceinute, din cel
solid material, sig
contra focului și si
gerei.

Casse-Pancze

pentru bănci, const
din cel mai veritabil

Orice spargere e
solut imposibilă și
ori-ce instrument an
meșteșugit pentru
pul acesta.

Garantez pe deplin
termina de 24 oare
casse nu se vor pute găsi

Rog deci On. public, care are trebuință de Casse de
să mă onoreze cu încrederea și cu comanda sale, asigurându-
că va fi pe deplin satisfăcut.

Pentru biserici și comune liferez casse pe lângă solvire în
rate după învoială.

Lista prețurilor gratuit și franco.

Cu distinsă stimă:

GUSTAW MOES

fabrică de casse

SIBIU Strada Poplăcei-mari Nr

866—16

H. Rosenblüh și soț,

în Arad, Piața Libertății 19.

Novitățile noastre în stofe de primăvară

au sosit și le avem în asorti-
ment bogat.

Mostre în provință tri-
mitem gratuit.

Se pot căpăta în mare asorti-
ment: covoare, perdele, plapome,
saltele de cea mai bună
cualitate.

H. ROSENBLÜH și soț, ARAD.

H. ROSENBLÜH și soț, ARAD.

Plasă și pânzături pentru masă,
stergare, damaste și stafire
(truso) pentru mirese le avem
solid confecționata și în
asortiment bogat și per-
manent în deposit.

H. ROSENBLÜH și soț, ARAD.

Ciorapi împletitiți de robi pentru
dame, bărbați și copii, pe lângă
toată urcarea continua a prețu-
rilor, procurându-i în con-
dițiuni favorabile, în con-
vîndem și mai departe
tot cu prețurile cele
vechi.

Stofe pentru reverenți după ales.
Veritabile mănuși de Carlsbad pentru dame,
cu patru nasturi, părechia . . . 95 cr.

H. ROSENBLÜH și soț, ARAD.

425 1—1

UMBRELE asortiment bogat, se pot căpăta dela fl. 1.25 în sus.

Conducătorul prăvăliei: George Jankovits.